Základní škola Palachova Brandýs n. L.
Palachova 337, 250 01 Brandýs nad Labem-Stará Boleslav
Tel. 326902336, E-mail: info@fzs-palachova.cz, ID s8zv9yj
Fakultní základní škola Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

Základní školy Palachova Brandýs n. L.

Číslo jednací	P25-00888
Spisový znak / Skartační znak	1.4. / A10
Schválil ředitel školy	28.8.2025
Nabývá účinnosti dne	1.9.2025

Obsah

Základní školy Palachova Brandýs n. L. ... 1
Obsah ... 2
1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE ... 3
2. ÚVOD ... 4
3. ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU ... 5
3.1. Analýza cílů a aktivit ze školního roku 2024/2025 ... 5
4. ZÁKLADNÍ INFORMACE O ŠKOLE ... 7
5. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA PPŠ ... 9
6. CÍLE PREVENTIVNÍHO PROGRAMU ŠKOLY ... 10
7. CÍLE ŠKOLNÍ PREVENCE ... 11
7.1. Cíle školní prevence v PT a na 1. stupni ... 11
7.2. Cíle školní prevence na 2. stupni ... 12
8. STRUKTURA A ZAMĚŘENÍ PREVENTIVNÍHO PROGRAMU ŠKOLY ... 14
9. AKTIVITY V RÁMCI ŠKOLY ... 16
10. SPOLUPRÁCE ... 17
11. VNĚJŠÍ ZDROJE ŠKOLY ... 18
12. PŘÍLOHY ... 19
PŘÍLOHA č. 1: **KRIZOVÝ PLÁN** ... 19
PŘÍLOHA č. 2: **ŠKOLNÍ PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ** ... 30
PŘÍLOHA č. 3: **STRATEGIE PŘEDCHÁZENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI** ... 38
PŘÍLOHA č. 4: **ZÁJMOVÉ ÚTVARY** ... 42

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název školy:	Základní škola Palachova Brandýs n. L.
Adresa:	Palachova 337, 250 01 Brandýs nad Labem–Stará Boleslav
Ředitel školy:	Mgr. Josef Jarý
Kontaktní údaje:	☎ 326 902 336
	e-mail: info@fzs-palachova.cz
	www stránky: www.fzs-palachova.cz
Metodik prevence:	Mgr. Zuzana Lenská
	Mgr. Jana Nepomucká
IČ:	43750869
Zřizovatel:	Město Brandýs nad Labem–Stará Boleslav
Adresa:	Masarykovo nám. 1, Brandýs nad Labem–Stará Boleslav, 250 01
Tel.:	326 909 140
Název dokumentu:	Preventivní program školy pro školní rok 2025/2026

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2025

_____

podpis ředitele školy

2. ÚVOD

Preventivní program školy vychází z platných předpisů pro oblast prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže vydaných MŠMT ČR ***https://www.msmt.cz/ministerstvo/seznam-platnych-predpisu-v-resortu-skolstvi-mladeze-a-telovychovy-2***, zejména z Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027. Preventivní program školy je v souladu se zákonem č. 65/2017 Sb., Zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek v platném znění.

Preventivní program školy je vypracován pro školní rok 2025/2026 a je součástí školního vzdělávacího programu. Současná strategie vychází z evaluace Preventivního programu pro školní rok 2024/2025. Výsledky evaluace jsou využívány pro zkvalitnění a rozvoj programů primární prevence rizikového chování. Koordinace tvorby a kontrola realizace patří ke standardním činnostem školních metodiků prevence ve spolupráci s výchovnými poradci.

Součástí Preventivního programu školy je Strategie předcházení školní neúspěšnosti, Školní program proti šikanování a Krizový plán. Krizový plán obsahuje doporučení postupu řešení vybraných typů krizových situací. Při výskytu jiného typu rizikového chování vycházíme z konkrétního metodického doporučení (Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže).

Preventivní program školy je určen žákům, jejich rodičům, pedagogickým i nepedagogickým pracovníkům školy a široké veřejnosti. Je základním nástrojem prevence sociálně patologických jevů na škole. Zajišťuje aktivity spojené s prevencí nežádoucích jevů a jevů sociálně patologických a je neoddělitelnou součástí výuky a života školy.

Případné vniklé nežádoucí jevy jsou řešeny dle Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č.j. 21291/2010–28 a Metodického pokynu ministryně školství mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních, č.j. MSMT–21149/2016 (https://msmt.gov.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny).

3. ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU

Škola poskytuje splnění povinné školní docházky o získání základního vzdělání v souladu se zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Jedním z úkolů školy je podporovat u žáků komunikační schopnost, vybavit je poznatky a dovednostmi pro každodenní život.

Škola spolupracuje s dalšími subjekty, které organizují preventivní programy a aktivity pro žáky:

- MěÚ: OSPOD, PhDr. Jana Sládková Filipčíková (Odbor školství)
- Městská policie Brandýs nad Labem
- Policie ČR
- Mgr. Renata Sládková PPP SK
- MPedu: Mgr. Eva Buchtová
- ITIA: Mgr. Monika Podlahová
- Linka bezpečí: Monika Kubátová

Škola realizuje volnočasové aktivity (nespecifická prevence) pro smysluplné využívání volného času – zájmové kroužky ve škole, adaptační kurzy, třídní výlety a exkurze, zájezdy do zahraničí, sportovně turistický kurz, sportovní soutěže a závody. Ve škole funguje schránka důvěry.

Prevence rizikového chování probíhá v souladu s Preventivním programem školy. Ve škole vykonává poradenskou činnost Školní poradenské pracoviště, ve kterém působí výchovní poradci, školní metodici prevence a speciální pedagog. Činnosti jsou zaměřené mimo jiné i na prevenci školní neúspěšnosti.

3.1. Analýza cílů a aktivit ze školního roku 2024/2025

Ve školním roce 2024/2025 byly realizovány preventivní aktivity a programy, které byly zaměřeny na konkrétní témata z oblasti prevence rizikového chování, dále také na podporu příznivého a pozitivního klimatu ve škole a v třídních kolektivech.

Třídní učitelé průběžně informovali školní metodiky prevence nebo výchovné poradce o situacích, které ve své třídě řešily a které se týkaly rizikového chování nebo poukazovaly na projevy rizikového chování jednotlivců nebo skupiny. Tyto informace jsou zapsány v deníku školních metodiků prevence nebo výchovných poradců příp. v zápisech z jednání.

Během školního roku ŠMP také jednali s rodiči, žáky i pedagogy, kteří se na ně obrátili. Úzce spolupracovali s vedením školy a výchovnými poradci. Na základě zjištění nedostatečné informovanosti rodičů žáků 1. stupně v oblasti kyberprostoru, a s tím spojené nevyužívání „rodičovské kontroly“ pohybu dětí na sociálních sítích, byla uspořádána přednáška ve spolupráci s Policií ČR na téma „Bezpečnost dětí v digitálním světě“, která měla velmi kladný ohlas.

Veškeré kázeňské problémy byly řešeny ihned a důsledně. Ve většině případů měly pozitivní přínos výchovné komise se zákonnými zástupci problémových žáků. Na výchovných komisích se podíleli výchovní poradci, školní metodici prevence, třídní učitelé a vedení školy.

Preventivní činnost na 1. stupni byla zaměřena zejména na šikanu a kyberšikanu, dále na zdravý životní styl a výživu. Rozvoji správných dovedností a způsobů řešení různých situací se

třídní učitelé věnovali napříč všemi předměty formou doplňkových aktivit. Všechny třídy 1. stupně také absolvovaly různé preventivní programy.

Prevence na 2. stupni se zaměřovala zejména na problematiku dospívání, prevenci šikany a kyberšikany, popř. eliminaci jejích nežádoucích dopadů, příznivého rozvoje třídního klimatu a kladných interpersonálních vztahů mezi žáky navzájem, dále na ochranu vlastního zdraví proti nebezpečí viru HIV, drogovou prevenci, prevenci alkoholismu aj.

V rámci spolupráce byl zajištěn hladký průběh jednotlivých preventivních akcí pořádaných institucemi, se kterými již dlouhodobě spolupracujeme, i těmi, které u nás byly poprvé (např. MPedu).

I ve školním roce 2024/2025 působila na škole žákovská rada, kterou tvoří 1 až 3 zástupci jednotlivých tříd z 5.– 9. ročníku. Nejen žákovská rada, ale i školy v přírodě, adaptační pobyty, třídní výlety, poznávací zájezdy apod. přispívají k rozvoji příznivého klimatu a kladných vztahů mezi spolužáky nejen v třídních kolektivech.

Na základě zjištění vyskytujících se patologických jevů na naší škole (sebepoškozování, poruchy příjmu potravy) se pokusíme zajistit na příští školní rok vhodné preventivní programy k této problematice.

4. ZÁKLADNÍ INFORMACE O ŠKOLE

Základní škola Palachova Brandýs n. L. je úplná škola s devíti ročníky a přípravnými třídami. Kapacita naší školy je 780 žáků. První stupeň je rozdělen do 16 tříd a 2 tříd přípravných. Druhý stupeň je rozdělen do 16 tříd.

Vzdělávání žáků základní školy probíhá dle programu Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání Škola pro život.

V naší škole je kladen důraz na poskytování odborné péče žákům se specifickými vzdělávacími potřebami, žákům s rizikovým chováním, sociálně znevýhodněným a také žákům nadaným. Potenciálnímu rizikovému chování se škola snaží předcházet nabídkou zájmových útvarů (viz Příloha č. 4)

Název a adresa školy:	Základní škola Palachova Brandýs n. L. Palachova 337 250 01 Brandýs nad Labem-Stará Boleslav	
Zřizovatel:	Město Brandýs nad Labem-Stará Boleslav Masarykovo nám. č. 1 a 2 250 01 Brandýs nad Labem-Stará Boleslav	
Vedení školy:	Ředitel: Zástupce ředitele pro 1. st.: Zástupce ředitele pro 2. st.:	Mgr. Josef Jarý Mgr. Michaela Pavelková Mgr. Vít Mareš
Výchovný poradce pro 1. st	Mgr. Hana Jará	
Výchovný poradce pro 2. st. a PT	Mgr. Martina Hliněnská	
Školní metodici prevence:	Mgr. Zuzana Lenská; Mgr. Jana Nepomucká	
Speciální pedagog:	PhDr. Petra Zavoralová	

	PT	1.stupeň	2.stupeň	Celkem
Počet tříd	2	16	16	34

Při naší škole bylo zřízeno *Školní poradenské pracoviště*, které nabízí bezplatné služby žákům, jejich zákonným zástupcům i zaměstnancům školy. Zaměřuje se na:

- poskytování konzultací a poradenství z oblasti prevence patologických jevů,
- intervenční péči, analýzu problémového chování žáků, sociální šetření ve skupinách, péči o integrované žáky,
- poskytování Předmětu speciálně pedagogické péče pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami,

- speciálně pedagogickou diagnostiku,
- kariérové poradenství

Kromě výše uvedeného se Školní poradenské pracoviště snaží o preventivní působení v oblasti vzdělávání a výchovy žáků, kam spadá:

- průběžná komunikace se žáky, pozorování chování žáků i pozorování vztahů ve třídách, zaměření na podporu sociálního začleňování žáků a eliminace výchovných obtíží žáků,
- pozorování žáků ve vyučovacích hodinách, přestávkách apod. – konzultování postupů výchovy a vzdělávání, návrhů dalšího vedení a péče o žáky ve škole; zvažování vhodnosti odborné podpory při vzdělávání žáka a způsobu její realizace

Dále se zabývá preventivním působením v oblasti školní neúspěšnosti, konkrétně se jedná o:

- spoluúčast při rozlišování příčin neprospěchu jednotlivých žáků s následným předkládáním návrhů vhodných postupů pro školu a rodinu,
- pomoc s prohloubením spolupráce mezi rodinou a školou, s nastavením doporučení vedoucích ke zmírňování školních obtíží,
- vyhledávání neúspěšných žáků, poskytování včasné pomoci při řešení školní neúspěšnosti, předcházení rozvoji sekundárních obtíží v chování a rozvoji rizikového chování včetně poruch chování plynoucích z dlouhodobého neprospěchu; mezi možnosti intervence patří posílení spolupráce se zákonnými zástupci, průběžné sledování posunů

5. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA PPŠ

Preventivní program školy je závazným dokumentem školy, který se specializuje na efektivní vedení žáků k získávání dostatečných znalostí a vědomostí o výskytu, hrozbách a důsledcích konkrétních forem rizikového chování. Jeho smyslem je vychovávat žáky školy k tomu, aby dokázali identifikovat potenciální nebezpečí plynoucí z rizikových sociálních situací a mimo jiné rozvíjeli své sociální a sociálně komunikativní dovednosti tak, aby dokázali rizikovým situacím čelit. Dále podporuje osobnostní a sociální rozvoj žáků a snaží se je vést ke zdravému životnímu stylu.

Preventivní program školy je zpracován na období jednoho školního roku školními metodiky prevence (dále též ŠMP), kteří zodpovídají za jeho realizaci. Aktivně na něm participuje i celý pedagogický sbor v součinnosti se zákonnými zástupci žáků a žáky školy.

Náplň Preventivního programu školy je volena tak, aby prevence probíhala nejen formou seznámení se s možnými rizikovými situacemi, ale rovněž zahrnovala vlastní aktivitu žáků. Jeho hlavním cílem je zajištění a realizace aktivit spojených s prevencí proti nežádoucím jevům ohrožujícím bezpečný osobnostní rozvoj, život ohrožujícím situacím a sociálně patologickým jevům.

Preventivní program školy je určen žákům školy a jejich rodičům, všem zaměstnancům školy a široké veřejnosti.

6. CÍLE PREVENTIVNÍHO PROGRAMU ŠKOLY

Obecné cíle školy:

Cílem našeho preventivního programu školy je formovat osobnost žáka tak, aby byl schopen orientovat se v okolním světě, chápat možnosti a příležitosti, posuzovat a eliminovat případná rizika a rozvíjet sociální a komunikační dovednosti. Účelem preventivního programu školy je, mimo jiné, seznámit děti s různými možnostmi, jak využít volný čas.

Specifické cíle PPŠ:

- poskytovat informace o problematice prevence sociálně patologických jevů a minimalizovat jejich výskyt,
- vést žáky ke zdravému životnímu stylu,
- učit je posilovat duševní odolnost vůči vnějším i vnitřním negativním vlivům,
- vytvářet pozitivní motivaci ke zdravému životnímu stylu bez sociálně patologického jednání a bez násilného či diskriminačního chování,
- vést žáky k odpovědnosti za vlastní jednání

Nejsledovanější patologické jevy:

- vandalismus,
- záškoláctví,
- šikana,
- kyberšikana,
- delikvence, kriminalita a násilné chování,
- tabakismus, alkoholismus, drogové závislosti, elektronické cigarety,
- netolismus (virtuální drogy – počítače, televize, videohry) a gambling (patologické hráčství),
- sebepoškozování,
- sebevražedné chování,
- poruchy příjmu potravy,
- intolerance, rasismus, xenofobie,
- krádeže,
- rizikové sexuální chování

Cílovou skupinou Preventivního programu školy jsou všichni žáci základní školy a přípravných tříd.

7. CÍLE ŠKOLNÍ PREVENCE

- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě,
- osvojování a upevňování základních návyků v rámci zdravého životního stylu,
- sdělení základních informací z oblasti prevence experimentování s alkoholem, cigaretami, a to i elektronickými, nebezpečí drog a energetických nápojů,
- sdělení základních informací – bezpečnost v kyberprostoru,
- sdělení základních informací – nebezpečí kontaktu s cizí osobou,
- základy etické a právní výchovy, práva a povinnosti dítěte,
- všestranný rozvoj osobnosti žáka zvyšování zdravého sebevědomí žáků, výchova k vyjádření vlastního názoru, umění říci „ne“,
- pomoc při začlenění jedince do kolektivu (např. s různými sexuálními preferencemi - genderová identita apod.) – spolupráce se zákonnými zástupci a jedincem
- zaměření pozornosti na včasné odhalování poruch učení a chování,
- soustředěnost na včasné diagnostikování sociálně patologických problémů v třídních kolektivech,
- nabídka volnočasových aktivit,
- ekologická výchova,
- pomoc s intervencí v případech týrání a zneužívání dětí, domácího násilí, ohrožování mravní výchovy dětí a mládeže a poruch příjmů potravy

7.1. Cíle školní prevence v PT a na 1. stupni

Cílem primární prevence na 1. stupni naší základní školy je zvýšení odolnosti dětí vůči rizikovým jevům, výchova ke zdravému životnímu stylu, vytvoření bezpečného prostředí pro žáky.

Dlouhodobé cíle:

- zajistit bezproblémový přechod dětí z mateřské školy do základní školy,
- příprava dětí v přípravné třídě, cílem je dosažení školní zralosti,
- stálé zlepšování spolupráce s rodiči,
- rozšiřování spolupráce s dalšími institucemi a úřady,
- vytváření nových vlastních programů v oblasti primární prevence,
- další vzdělávání pedagogů v oblasti prevence,
- navozování bezpečného prostředí ve škole, zvyšování důvěry žáků,
- zvyšování prezentace úspěchů v oblasti primární prevence v oblastních mediích a na stránkách školy

Střednědobé cíle:

- spolupráce s učitelkami v mateřské škole, návštěvy,
- sjednocení přípravy na vstup do školy,
- rozšiřování dalšího vzdělávání a informovanosti pedagogických pracovníků v oblasti prevence,
- vytváření nových pracovních materiálů v oblasti prevence pro pedagogy,

- společné školní i mimoškolní aktivity rodiče – žáci – učitel, s cílem formování zdravé osobnosti žáka a zdravého třídního kolektivu

Krátkodobé cíle

- zajištění adaptačních pobytů žáků (školy v přírodě),
- aktivní zapojení rodičů žáků do akcí tříd,
- na základě průzkumu ve třídách zajistit konkrétní besedy, přednášky; podporovat a rozšiřovat mezitřídní spolupráci, konkrétní společné projekty a akce,
- vytvoření zážitkových hodin a dalších aktivit s tématy prevence rizikového chování,
- třídnické hodiny,
- podporovat aktivity vhodného využití volného času dětí,
- řešit společně s výchovným poradcem a vedením školy aktuální problémové situace v oblasti rizikového chování,
- vytváření informačních materiálů a předávání rodičům prostřednictvím třídních učitelů, webových stránek školy, informačního systému Bakaláři

7.2. Cíle školní prevence na 2. stupni

Dlouhodobé cíle:

- formovat takovou osobnost žáka, která je, s ohledem na svůj věk, schopná orientovat se v dané problematice a dělat správná rozhodnutí; osobnost se správným postojem k vlastnímu zdraví, která si bude umět zorganizovat svůj volný čas a bude zvládat sociální dovednosti,
- upevňovat v žácích pozitivní vlastnosti a návyky, které jim pomohou v krizových situacích přijmout nejvhodnější řešení,
- vytvářet podmínky pro kladné postoje pedagogů k problematice prevence rizikového chování a dále je vzdělávat – zlepšit komunikaci mezi pedagogy, žáky a rodiči tak, aby se zvýšila vzájemná úcta a zlepšilo se řešení konfliktů,
- vytvoření vlastních projektů prevence rizikového chování u žáků

Střednědobé cíle:

- snaha o větší zapojení rodičů do dění školy,
- zajištění pravidelné práce s třídním kolektivem (třídní učitel, školní metodik prevence, externí odborníci),
- podporovat dále funkčnost Školního poradenského pracoviště,
- prohlubování dalšího vzdělávání a informovanosti pedagogických pracovníků,
- podpora třídních učitelů zjišťování klimatu a nálady ve třídě, což přispěje k včasnému odhalení prvních projevů rizikového chování žáků a k rychlému řešení nastalé situace ve spolupráci se Školním pedagogickým pracovištěm

Krátkodobé cíle

- zajistit besedy, zážitkové hodiny a další aktivity s tématy prevence rizikového chování v průběhu celého školního roku,
- více zapojovat děti do aktivit školy,
- podporovat aktivity zaměřené na vhodné využití volného času dětí,
- řešit společně s výchovným poradcem a vedením školy aktuální problémové situace v oblasti rizikového chování,

- zajišťovat proškolování učitelů v oblasti prevence rizikového chování

Za koordinaci preventivních aktivit na škole odpovídají školní metodici prevence jmenovaní ředitelem školy. V rámci své činnosti každoročně připravují Preventivní program školy, koordinují, dohlížejí na jeho realizaci a na konci školního roku vyhodnocují. Program je zveřejněn na webových stránkách školy.

8. STRUKTURA A ZAMĚŘENÍ PREVENTIVNÍHO PROGRAMU ŠKOLY

1.– 3. ročník (1. stupeň ZŠ), PT

- věnovat pozornost včasnému odhalování logopedických obtíží, specifických poruch učení či jiných postižení,
- vést ke zdravému životnímu stylu,
- povídat si s dětmi o kouření, pití alkoholu, zdravém životním stylu

4.– 6. ročník (přechod z 1. na 2. stupeň ZŠ)

- vychovávat ke zdravému životnímu stylu,
- vést žáky k toleranci, samostatnosti a odpovědnosti za své jednání,
- provádět protidrogovou výchovu přiměřenou věku (kouření, e-cigarety apod.)

7.– 9. ročník (2. stupeň ZŠ)

- podporovat vzájemné poznávání a upevňování vztahů v komunitě vrstevníků,
- besedy s odborníky, v případě potřeby se školním metodikem prevence
- v hodinách vhodně zařazovat sociální hry, trénink obrany před manipulací, filmy s protidrogovou tématikou

Preventivním tématům bude věnována systematická pozornost především v následujících předmětech:

- *osobnostní a sociální výchova* – oblast zdravého životního stylu, duševní hygiena, rodina a drogy, výživa a pohybové aktivity, smysluplné a aktivní trávení volného času,
- *výchova k občanství* – oblast sociálně právní (právní aspekty sociálně patologických jevů, postoj společnosti ke společensky nežádoucím jevům, práva dítěte apod.), možnosti, jak se bránit, a oblast společenskovědní (formy komunikace, sociální dovednosti a kompetence),
- *přírodopis* – oblast přírodovědná (rostliny jako toxické látky a jejich negativní účinky na zdraví člověka, léky, nakažlivé nemoci, náhlé otravy, kožní choroby, experimentování s drogou),
- *český jazyk* - komunikace a besedy v rámci literární výchovy,
- *vlastivěda a dějepis* – dějinné souvislosti – potlačování a neuznávání lidských práv, kulturní díla, tradice a zvyky jiných národů aj.,
- *prvouka* – rodina, mezilidské vztahy, pravidla slušného chování, zdravá výživa, bezpečná cesta do školy a domů aj.
- *výtvarná výchova* – výtvarné ztvárnění rizikových situací a mezilidských vztahů aj.
- *tělesná výchova* – péče o vlastní fyzické a duševní zdraví, rozvoj zdravého životního stylu, tělesné kondice aj.
- *chemie* – kontakt s nebezpečnými látkami, jejich nebezpečí pro lidské zdraví a život aj.
- *člověk a svět práce* – zdravé stravování, denní režim, výběr budoucího povolání

Dále budou v průběhu školního roku zajišťovány školními metodiky prevence besedy, přednášky a projekty zaměřené na cílové skupiny žáků, především podle jejich věku a aktuálních potřeb. V tomto školním roce pokračují a navazují již osvědčené preventivní programy a akce:

- dopravní výchova – 1.– 5. ročník, důraz na 4. ročník,
- Hasík – žáci 2. a 6. tříd,
- Trenéři ve škole,
- projekt Pohyb a výživa – všichni žáci 1. stupně,
- asistenční pes,
- preventivní programy dle výběru a potřeb jednotlivých tříd,
- Mléko do škol,
- Ovoce do škol,
- tematická divadelní představení obsahující preventivní a výchovné prvky aj.,
- Hrou proti AIDS

9. AKTIVITY V RÁMCI ŠKOLY

- Lyžařský výcvikový kurz tříd 7. ročníku,
- Sportovně-turistický kurz,
- sportovní soutěže v rámci tělesné výchovy,
- školy v přírodě,
- plavání ve 2. a 3. ročníku,
- projektové dny,
- Trenéři do škol,
- zahraniční zájezdy

V rámci vnitřního informačního systému školy pro žáky (i rodiče) fungují následující instituce:

webové stránky školy www.fzs-palachova.cz

Schránka důvěry

webová aplikace Bakaláři – žáci a rodiče mají okamžitý přístup ke všem potřebným informacím

informační nástěnka školního metodika prevence – je umístěna v přízemí, žáci zde najdou důležité informace

nástěnka výchovného poradce – je umístěna v přízemí, žáci zde najdou důležité kontakty a telefonní čísla

žákovská rada – účastní se jí vždy 2–3 zástupci z každé třídy 5.– 9. ročníků, žáci koordinují akce školy, podávají podněty vedení školy

zájmové útvary (viz příloha č. 4)

10. SPOLUPRÁCE

- výchovní poradci a školní metodici prevence,
- pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci školy, speciální pedagog,
- rodiče (informace individuální na třídních schůzkách, na informační nástěnce, na webových stránkách školy),
- Odbor školství Brandýs nad Labem–Stará Boleslav,
- OSPOD (Oddělení sociálně právní ochrany dětí),
- spolupráce s institucemi: Policie ČR, Městská policie, Úřad práce, okresní metodik prevence,
- Pedagogicko-psychologická poradna Středočeského kraje, odloučené pracoviště Praha – východ, Sportovní 846/22, Praha Vršovice,
- Speciálně pedagogické centrum Brandýs nad Labem–Stará Boleslav – Školní 291,
- Komunitní centrum U Podivena,
- Rodinné centrum ROUTA,
- městská knihovna,
- MPedu z.s. /MP Education, s.r.o., Na Ostrůvku 234, Hrusice
- Linka bezpečí

11.VNĚJŠÍ ZDROJE ŠKOLY

Vnější informační zdroje:

www.pppstredoceska.cz
www.msmt.cz
www.linkabezpeci.cz
www.klicov.cz
www.drogy.cz
www.dropin.cz

Odborná pomoc pro školní metodiky prevence:

- internetové poradenství pro ŠMP,
- dokumenty pro školní metodiky prevence na vzdělávacím a informačním portále školství https://www.edu.cz/ - informace pro učitele a pro ředitele
- https://msmt.gov.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny - metodická doporučení a metodické pokyny v oblasti primární prevence rizikového chování

12.PŘÍLOHY

PŘÍLOHA č. 1: **KRIZOVÝ PLÁN**

1. Šikana

V případě zjištění šikany postupují pedagogičtí pracovníci školy podle krizového plánu, který má za úkol minimalizovat důsledky šikany.

Při objevení problému (informace od žáků, rodičů, vlastním pozorováním) učitel pouze vyslechne, co se děje. Informace nekomentuje, nic neřeší. Neprodleně informuje třídního učitele, pracovníky školního poradenského pracoviště a ředitele školy. Šikanu řeší metodik prevence (případně výchovný poradce) ve spolupráci s třídním učitelem a ředitelem školy. Zápisy z rozhovorů a řešení šikany založí školní metodik prevence do své agendy.

Vyšetřování bude probíhat podle následujícího schématu:

1. Proběhnou rozhovory s informátory a obětí (obětmi). Důležité je chránit zdroj informací. Rozhovory budou probíhat individuálně. Z rozhovorů bude proveden zápis.

2. Nalezení vhodných svědků. Cílem je ověření informací.

3. V případě protichůdných informací proběhne konfrontace mezi svědky. Z rozhovorů je proveden zápis.

Je nepřípustné společné vyšetřování agresorů a svědků nebo konfrontace oběti s agresorem.

Při rozhovorech je třeba nalézt odpovědi na tyto otázky:

- Kdo je obětí, případně kolik je obětí?
- Kdo je agresorem, případně kolik agresorů je?
- Co, kdy, kde a jak dělali agresoři obětem?
- Jak dlouho šikana trvá?

4. Ochrana oběti – bude věnovaná zvýšená pozornost školnímu klimatu a o přestávkách bude dozor více zacílen na konkrétní žáky.

5. Na základě zjištěných informací bude zvolen jeden ze dvou typů rozhovoru:

a) rozhovor s obětí a rozhovor s agresorem (směřování k metodě usmíření)

b) rozhovor s agresorem (směřování k metodě vnějšího nátlaku)

6. Realizace vhodné metody:

a) metoda usmíření – důraz je kladen na řešení problému, domluvu a usmíření mezi aktéry šikanování; trestání se zde nekoná; prostřednictvím sdílení odlišných pocitů jednotlivých aktérů a podporováním schopnosti agresora vcítit se do své oběti a mít s ní soucit; je společně hledána náprava vztahu

b) metoda vnějšího nátlaku – řešení chování agresora proběhne formou výchovného pohovoru nebo výchovnou komisí složenou z vedení školy, metodika prevence, výchovného

poradce, třídního učitele a v případě potřeby dalších pedagogů či odborníka; v obou případech jsou kromě agresora přítomni jeho zákonní zástupci

Vhodná posloupnost jednání:

1. seznámení zákonných zástupců s problémem,
2. postupné vyjádření všech pedagogů,
3. vyjádření žáka,
4. vyjádření zákonných zástupců,
5. seznámení zákonných zástupců a žáka se závěry komise

Z jednání bude proveden zápis, který obsahuje datum, seznam zúčastněných, důvod jednání, stručný záznam jednotlivých vyjádření, návrh řešení a opatření, podpisy všech zúčastněných.

7. Řešení případu šikany ze strany oběti – proběhne rozhovor se zákonnými zástupci za účasti třídního učitele, metodika prevence, výchovného poradce, ředitele školy. Při rozhovoru budou zákonní zástupci seznámeni se závěry zjištění a dojde k dohodě na dalších opatřeních, na spolupráci se zákonnými zástupci a na způsobu ochrany oběti.

8. V případě potřeby bude svolána třídní schůzka, na které škola seznámí zákonné zástupce s řešením případu.

9. Práce s celou třídou – ve třídě dojde k uzavření celé záležitosti. Výstupem práce se třídou bude nastavení takových pravidel chování třídy, které eliminují opakování šikany. Zajistí metodik prevence ve spolupráci s třídním učitelem, následně budou informovat pedagogický sbor o výsledcích řešení. Třída bude dlouhodobě sledována.

V mimořádných případech (pokročilá, brutální nebo kriminální šikana) informuje ředitel školy další příslušné instituce a orgány a provede další opatření:

- doporučí zákonným zástupcům agresora dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení Středisko výchovné péče (SVP), případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v diagnostickém ústavu
- podá návrh na OSPOD k zahájení práce s rodinu, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu
- podá oznámení Policii ČR

Ohlašovací povinnost školy při výskytu šikany:

- dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které splňuje znaky přestupku nebo trestného činu, obrátí se ředitel školy na Policii ČR
- dojde-li k šikaně v průběhu vyučování a s ním souvisejících činností, oznámí škola tuto skutečnost zákonným zástupcům agresora i oběti
- OSPODu škola oznamuje všechny případy, které oznámila Policii ČR

2. Kyberšikana

Doporučený postup při řešení:

1. Podezření na kyberšikanu je sděleno řediteli školy.
2. Škola informuje zákonné zástupce oběti i kyberagresora.
3. Poučí zákonné zástupce o tom, koho mohou kontaktovat (Policii ČR, OSPOD, právní zástupce).
4. V případě potřeby se škola podílí na zajištění dostupných důkazů.
5. Škola může zákonným zástupcům poskytnout kontakty na poradenská pracoviště.
6. Jestliže kyberšikana probíhala i na půdě školy, škola zvolí takové opatření a řešení, které odpovídá závažnosti prohřešku a důsledkům, které agresor způsobil. Agresor je potrestán v souladu se školním řádem.

Pomoc při šikaně a kyberšikaně (šikaně skrze internet, mobil):

- Linka bezpečí, tel. 116 111 nebo 800 155 555 (zdarma) – pro děti (uložit dítěti do mobilu, napsat doma na viditelné místo – v případě, že se dítě bojí svěřit s problémem i rodičům apod.), https://www.linkabezpeci.cz/
- Společenství proti šikaně, www.sikana.org
- www.bezpecne-online.ncbi.cz (stránky pro teenagery i rodiče s informacemi o bezpečném užívání internetu a řešení kyberšikany)
- nonstop linka rizika kyberprostoru 778 510 510
- portál E-Bezpečí, www.e-bezpeci.cz
- online poradna projektu E-Bezpečí, http://www.napisnam.cz/

3. Záškoláctví

Prevence záškoláctví je součástí školního řádu. U každého podezření o výskytu záškoláctví musí být vždy informován ředitel školy, výchovný poradce a metodik prevence. Případy záškoláctví řeší školní poradenské pracoviště ve spolupráci s OSPODem, případně s Policií ČR.

Doporučený postup řešení:

1. O neomluvené i zvýšené omluvené nepřítomnosti žáka informuje třídní učitel výchovného poradce, který tyto údaje vyhodnocuje.
2. Pokud má žák na 1. stupni 10 a více neomluvených hodin a žák na 2. stupni 12 a více neomluvených hodin, svolá výchovný poradce (po dohodě s vedením školy) výchovnou komisi, které se zúčastní zákonný zástupce, ředitel školy (případně jeho zástupce), třídní učitel, výchovný poradce, metodik prevence, popř. další odborníci. O průběhu a závěrech jednání se provede zápis, který zúčastnění podepíší. Neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápise zaznamenávají.
3. V případě, že neomluvená nepřítomnost žáka 1. stupně přesáhne 25 hodin a žáka 2. stupně 30 hodin, zasílá škola oznámení o zanedbání školní docházky OSPODu.

4. V případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku oznámí škola ve spolupráci s OSPODem tuto skutečnost Policii ČR.

4. Vandalismus

Jako vandalismus se označuje svévolné poškozování a ničení veřejného i soukromého majetku bez materiálního obohacení. Většinou je konáno pro vlastní potěšení či pro potřebu odreagovat se. Někdy ho lze vnímat jako projev skupinového protestu, provokace, upozornění na sebe. Ve škole se jedná nejčastěji o poškozování školního majetku či věcí spolužáků. Jedná se i o nošení a užití pyrotechniky ve škole, případně dalších zakázaných předmětů, jimiž je ohrožena bezpečnost a zdraví žáků a všech pracovníků školy. V takovýchto případech bude žák hodnocen sníženým stupněm z chování podle školního řádu.

Doporučené postupy:

- ve školním řádu je zakotven způsob nakládání se školním majetkem
- v případě, že došlo k úmyslnému zničení majetku a škola zná viníka, je po zákonných zástupcích vymáhána náhrada
- v případě, že se jedná o škodu většího rozsahu a nedojde mezi zákonnými zástupci a školou k dohodě o náhradě škody, vyrozumí škola Policii ČR

5. Prevence v adiktologii

Do této oblasti spadá široké spektrum chování, které vykazuje znaky závislosti – zejména pak distribuce a užívání alkoholu, tabákových výrobků, elektronických cigaret a jiných návykových látek, netolismus, gambling atp. Dle školního řádu je všem osobám zakázáno nosit do školy návykové látky, manipulovat s nimi a užívat je.

Doporučené postupy řešení:

1. Pokud se škola o takovém chování dozví, bude školní metodik prevence ve spolupráci s třídním učitelem o této skutečnosti informovat vedení školy, zákonného zástupce a příslušné orgány.
2. V případě, že má škola podezření na intoxikaci žáka, nebo byla již v minulosti intoxikace žákovi prokázána, může pedagogický pracovník provést orientační test na přítomnost omamných a psychotropních látek.
3. Škola je povinna oznámit OSPODu skutečnosti, které nasvědčují tomu, že žák požívá návykové látky.
4. Bude-li žák přistižen při požívání návykových látek v prostorách školy, nebo v době školního vyučování či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v dalším požívání zabránit.
5. Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí. V případě, kdy je žák pod vlivem

návykové látky do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nebytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.

6. V případě, že žák není schopný pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola neprodleně zákonného zástupce a vyzve jej, aby převzal odpovědnost za žáka. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola OSPOD a řídí se dle jeho pokynů.

6. Prevence projevů rasismu a xenofobie

Rasistické chování je takové, které na základě přisouzení psychických a mentálních schopností a dovedností skupinám definovaným podle biologického, rasového či národnostního původu příslušníky těchto skupin nepřiměřeně nebo negativně hodnotí a případně je i poškozuje. Xenofobní chování je takové, které na základě subjektivně stanovených prvků jinakosti vyvolává obavy ze subjektů a ty jsou jako cizí pojímány a v krajních případech může vést k jejich poškozování, což vyvolává protireakci.

Žákům je třeba zprostředkovávat demokratické hodnoty a principy lidských práv a tolerance. Také s nimi hovoříme o extremismu a o negativech spojených s minulostí a současností extremismu, rasismu, xenofobie a antisemitismu a možnostech sankcí za projevy extremismu a souvisejících jevů.

Doporučený postup řešení:

1. Je třeba okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky.
2. Vyučující informuje třídního učitele, ten kontaktuje zákonné zástupce, metodika prevence, vedení školy.
3. V případě závažných projevů informuje ředitel školy Policii ČR.
4. Ve výuce se zaměříme na tuto problematiku a dále postupujeme dle krizového plánu proti šikaně.
5. Potrestání agresora se řídí školním řádem.

7. Poruchy příjmu potravy

Poruchy příjmu potravy patří u dospívajících mezi nejčastější a nejnebezpečnější psychické onemocnění s vážnými zdravotními následky. To, že poruchy příjmu potravy jsou duševním onemocněním, znamená, že od určitého stádia nemoci není člověk schopen vlastní vůlí ovládat chování spojené s příjmem potravy a je nutné ho odborně léčit.

Doporučené postupy:

- při podezření nebo zjištění onemocnění informovat třídního učitele, metodika prevence či výchovného poradce; metodik prevence (výchovný poradce) ve spolupráci s třídním učitelem kontaktuje zákonného zástupce,
- zákonné zástupce informujeme vždy, když dítě výrazně zhubne, opakovaně bylo přistiženo, že zvrací (stačí informace od vrstevníků),
- pokud zákonní zástupci odmítají situaci řešit, je nutné kontaktovat OSPOD,
- je možné doporučit nebo zprostředkovat kontakt s lékařem nebo psychologem

V případě nouze je možné následující kontakty pro rychlou pomoc:

- Jednotka specializované péče pro PPP PK VNF (Ke Karlovu 11, Praha 2, tel.: 224 965 353)
- Dětská psychiatrická klinika (V Úvalu 84/1, Praha 5, tel.: 224 433 400)
- poradna http://www.idealni.cz/
- poradna http://www.anabell.cz/
- Krizové centrum RIAPS (Chelčického 39, Praha 3, tel.: 222 580 697)

8. Sebepoškozování

Sebepoškozování patří u dospívajících mezi nejčastější a nejnebezpečnější projevy vážného psychického strádání. Nelze počítat s tím, že tato obtíž pomine, je třeba neprodleně vyhledat odbornou pomoc.

Avšak jsou i případy, kdy se dotyčný sebepoškozuje z nudy, pro zajímavost či pro získání určité výhody. Je nutno správnou diagnostikou rozeznat, zda se jedná o závažný problém.

Doporučené postupy:

- při podezření informovat třídního učitele, školního metodika prevence, případně výchovného poradce; školní metodik prevence či výchovný poradce ve spolupráci s třídním učitelem kontaktuje zákonného zástupce,
- pokud zákonní zástupci odmítají situaci řešit, je nutné kontaktovat OSPOD,
- doporučíme zákonným zástupcům vyhledat pro své dítě odbornou péči

Pomoc v případě sebepoškozování:

- Dětská psychiatrická klinika (V Úvalu 84/1, Praha 5, tel.: 224 433 400)
- Dětské krizové centrum (V Zápolí 21, 141 00 Praha 4, tel. 241 480 511, 777 664 672, ambulance@ditekrize.cz)
- Krizové centrum RIAPS (Chelčického 39, Praha 3, tel.: 222 58 06 97, linka@mcssp.cz)
- Centrum krizové intervence Psychiatrické léčebny Praha-Bohnice (Ústavní 91, Praha 8, tel. 284 016 110, cki@plbohnice.cz)

9. Sebevražedné chování

Sebevražda nebývá jednorázovou záležitostí, jde o dlouhodobý proces s určitým vývojem, který zahrnuje širokou škálu sebevražedného jednání. Člověk má sebevražedné myšlenky, které se mohou prohlubovat do sebevražedných tendencí, promýšlení plánu, jak si vzít život, až k samotnému rozhodnutí život ukončit (sebevražedný pokus, sebevražda). Ve

většině případů se nedá říct, že by sebevražda byla zapříčiněna jediným důvodem, ale spíše jde o jejich kombinaci. Na pozadí většinou figurují určité rizikové faktory, které mohou pak být zesíleny náročnou vnější událostí.

U dospívajících se mohou objevovat také impulzivní sebevraždy způsobené např. rozchodem, neúnosnou či vyhrocenou situací doma nebo pokusy o sebevraždy, kde není ani tak cíl zemřít, jakožto spíše volání o pomoc. Ani takové chování nelze brát na lehkou váhu, protože stále ukazuje na skrytou bolest či trápení, které daný jedinec v onen moment neumí vyjádřit jiným způsobem. Obecně mají mladiství častěji sebevražedné myšlenky než dospělí, jsou impulzivnější a snadněji ovlivnitelní médii (např. způsobem, jakým média podávají zprávy o sebevraždě) a vyskytuje se zde více pokusů o sebevraždu než u dospělé populace.

Rizikové faktory

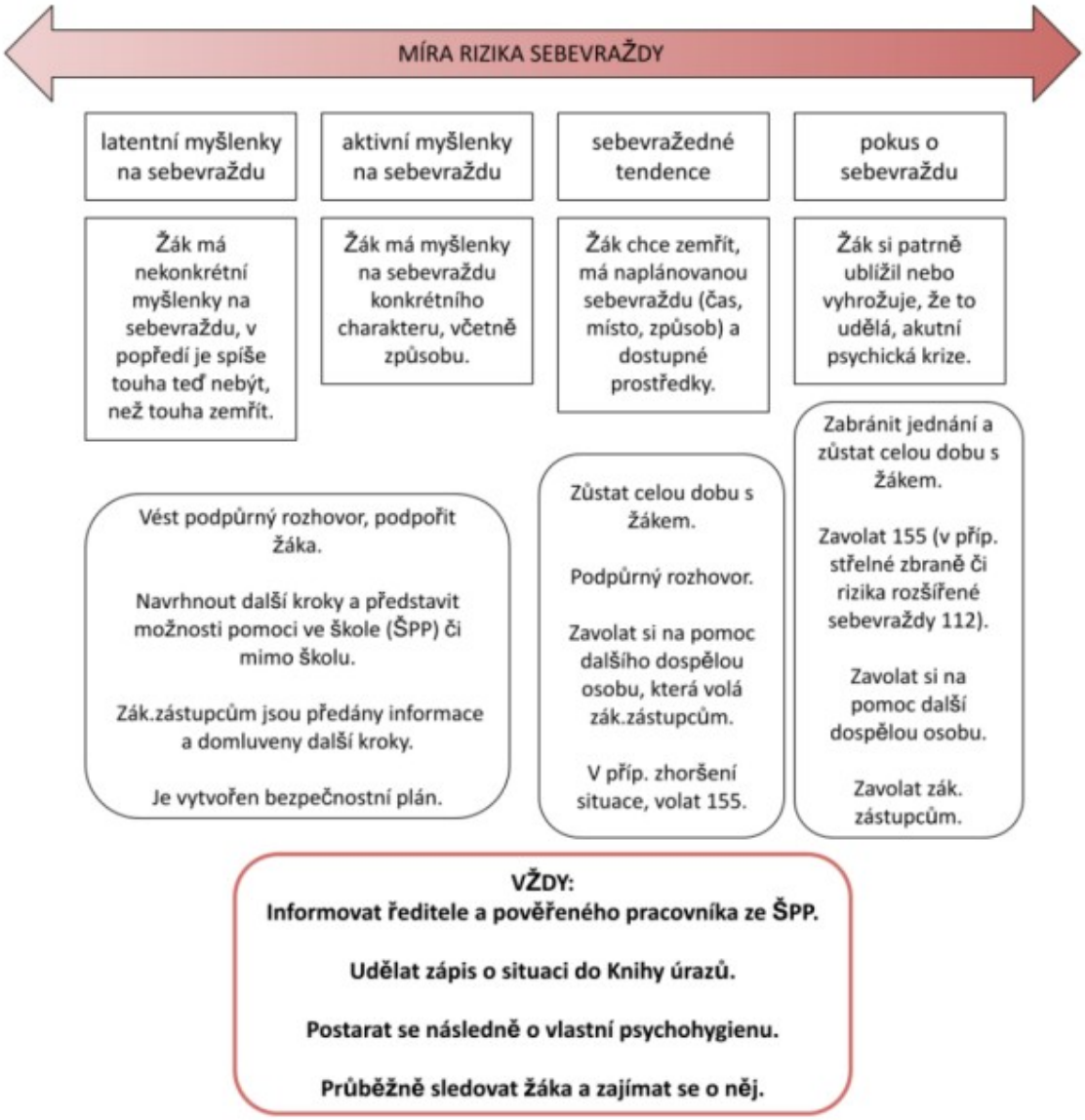
Jedná se o faktory, které zvyšují riziko sebevražedného jednání. Jejich přítomnost nemusí nutně vést k sebevražednému chování, nicméně z hlediska prevence sebevražd je důležitá jejich znalost. Často se jedná například o:

- předchozí pokus o sebevraždu či sebevražedné myšlenky,
- duševní onemocnění (zejména deprese či schizofrenie),
- chronická úzkost,
- nízké sebehodnocení,
- sebepoškozování,
- dysfunkční rodinné zázemí,
- traumatické zkušenosti (např. zneužívání, týrání),
- šikana,
- role médií apod.

Varovné signály

Zásadním varovným znakem je, když se žák začne projevovat významně jinak, než tomu bylo doposud – změny se projevují v chování (např. samotářství, vyhýbání se kamarádům či oblíbeným činnostem; potíže ve vztazích; zanedbávání svého vzhledu; sebepoškozování; zabývání se myšlenkami na sebevraždu či ukončení života; vyhledávání informací o sebevraždě), v prožívání (např. dlouhodobý smutek, plačtivost; náhlé změny nálad; zvýšená úzkostnost; apatie, pasivita), v komunikaci (např. loučení se s ostatními, dopisy na rozloučenou).

Při jakémkoliv podezření o sebevražedných myšlenkách postupujeme viz: (metodika MŠMT)

V případě potřeby je možné obrátit se na:

- https://psychiatrie.uzis.cz/ nebo zde: https://www.nzip.cz/vyhledavaci-mapy
- Linka bezpečí:
  - Pro děti a mladistvé do 26 let. Tel.: 116 111 Web: https://www.linkabezpeci.cz/
  - Rodičovská linka:
    - Pro rodiče, příbuzné, pedagogy a všechny, kteří mají nějakou starost o dítě. Tel.: 606 021 021 Web: www.rodicovskalinka.cz
- Linka pro rodinu a školu
  - Pro rodiče, příbuzné, pedagogy i děti. Tel.: 116 000 Web: www.linkaztracenedite.cz
- Poradna Vigvam
  - Podpora pro rodiny, které zasáhla smrt blízkého, nabízí školám konzultace, vzdělávání a intervenci ve škole v případě úmrtí. Web: https://poradna-vigvam.cz/

10. Krádeže

Jako krádež se označuje takové jednání, při kterém se někdo zmocní věci, která není jeho a to za účelem si ji ponechat, používat ji apod., aniž by s tím majitel věci souhlasil, nebo byl o tom informován.

Všichni žáci jsou informováni o následcích takového činu - kázeňský postih dle Školního řádu.

Doporučené postupy:

- Při podezření nebo zjištění informace o krádeži je nutné neprodleně informovat ředitele školy případně jeho zástupce a Školní poradenské pracoviště (školního metodika prevence či výchovného poradce).
- Každý, kdo se dopustí krádeže na školní půdě, by měl mít možnost pohovořit si o svém jednání s ředitelem školy.
- Při pohovoru je nutné se pečlivě zabývat příčinami. Některé jsou významně polehčující (dítě je ke krádeži donuceno někým jiným, z koho má strach), někdy se může jednat i o formu kompulzivního chování, kterou je nutné řešit v rámci odborné péče.
- V případě, že došlo k úmyslnému odcizení majetku a škola zná viníka, je po žákovi či jeho zákonných zástupcích vymáhána náhrada.
- Při nápravě vztahu mezi poškozeným a žákem, který věc ukradl, bude preferováno, aby tento žák věc vrátil přímo poškozenému, omluvil se a nabídl za své chování nějakou kompenzaci.
- Zákonní zástupci poškozeného žáka budou vyrozuměni okamžitě; zákonní zástupci žáka, který věc ukradl, budou vyrozuměni nejlépe až poté, kdy budou přesně známy příčiny, které dítě k takovému chování vedly, a to zejména v případě menších dětí.
- Jestliže se jedná o škodu většího rozsahu a nedojde mezi zákonnými zástupci a školou k dohodě o náhradě škody, vyrozumí škola Policii ČR. Musí se jednat o úmyslné zcizení, poškození nebo zničení věci. Škola také musí krádež hlásit v případě, pokud o to požádá poškozený nebo jeho zákonní zástupci.
- Jestliže se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření, která škola zvolila, neměla žádný účinek, hlásí škola vše na OSPOD.
- O krádeži a jejím šetření se provede záznam (kdo, kdy, kde, jak, proč atd.).

11. Rizikové sexuální chování

Pro pochopení rizikového sexuálního chování u dětí i dospívajících je nutné ve stručnosti nastínit pojmy sexualita, (psycho)sexuální vývoj (vývoj sexuálních emocí, sexuální chování) a sexuální a reprodukční zdraví.

Této tematice se věnujeme v různých hodinách dle ŠVP a v preventivních programech (např. Hrou proti AIDS).

Mimo jiné tato oblast také zahrnuje:

- sexuální orientaci, pohlavní identitu,
- sexting,
- sexuální a reprodukční zdraví,

- antikoncepci,
- pohlavní nemoci,
- sexuální zneužívání a násilí,
- sexualitu a digitální technologie.
  V případě podezření na sexuální zneužívání či výrobu dětské pornografie bude škola kontaktovat OSPOD a Policii ČR.

V případě potřeby je možné se obrátit na:

- Linka bezpečí,
- LGBT+ linka,
- Národní linka pro sexuální a genderové zdraví – sexhelp

Další možnosti viz odkaz:
https://msmt.gov.cz/uploads/PPRCH/Rizikove_sexualni_chovani_final.pdf

12. Rizikové sporty a doprava

Toto rizikové chování lze definovat jako záměrné vystavování sebe nebo druhých nepřiměřeně vysokému riziku újmy na zdraví, nebo dokonce přímému ohrožení života v rámci sportovní činnosti nebo v dopravě.

Vyučující, který daný fakt zjistí, informuje třídního učitele. Ten informaci sdělí zákonnému zástupci, školnímu metodikovi prevence a vedení školy.

Dopravní výchova – v rámci všeobecné prevence jsou na 1. stupni zajištěny besedy s tématikou dopravní výchovy a následně praktický výcvik na dopravním hřišti. Pozornost je věnována pravidlům pro pohyb chodců a cyklistů.

13. Negativní působení sekt

Za sektu mohou být označovány jak malé křesťanské církve, tak nekřesťanské náboženské skupiny. Sektou rozumíme náboženskou společnost, v níž převažuje autoritářství, uzavřenost a jiné sektářské tendence jako je zneužívání a poškozování členů. Rizikovým faktorem, který zvyšuje pravděpodobnost vyhledání sekty či jiné ohrožující skupiny, může být u mladistvých touha po neobvyklém a zakázaném, snaha dokázat svou hodnotu či odvahu nebezpečným chováním. Členství v sektě může být provázáno s užíváním návykových látek či sklonem k rizikovému sexuálnímu chování.

Doporučené postupy řešení:

1. V případě podezření na konkrétní problém se snažit získat co nejvíce informací.
2. Vždy naslouchat svým žákům.
3. Nikdy striktně nekázat a neodsuzovat.
4. Vyhýbat se tabuizaci některých témat.
5. Poskytovat co nejobjektivnější informace.
6. U každého podezření na výskyt žáků ovlivněných novými náboženskými směry by měli být informováni: třídní učitel, zákonný zástupce, ředitel školy a školní metodik prevence.

14. Týrání a zneužívání dětí

Pokud se objeví signály, že by dítě mohlo být týráno či zneužíváno, je třeba kontaktovat OSPOD a pokusit se zajistit výpovědi případných svědků. Není vždy nutný předchozí kontakt se zákonným zástupcem, vždy je na prvním místě ochrana bezpečí dítěte. Je nezbytné postupovat velmi opatrně a citlivě s ohledem na závažnost podezření.

Doporučené postupy řešení:

1. Při podezření, nebo když se dítě svěří pedagogovi, by měl učitel následné kroky řešit s výchovným poradcem, školním metodikem prevence a ředitelem školy.
2. Učitel by neměl nutit dítě mluvit o detailech, ale spíše mu naslouchat a zprostředkovat možnosti řešení. Po uskutečnění rozhovoru si vše zapíše.
3. Ředitel školy kontaktuje OSPOD.

PŘÍLOHA č. 2: **ŠKOLNÍ PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ**

1. Charakteristika školního programu proti šikanování

Vytváření školního programu proti šikanování je dlouhodobý a trvalý proces. Určují ho dva znaky – celoškolní rozměr a zaměření na specifickou prevenci. Aby škola žáky účinně chránila před šikanováním, zapojí všechny pedagogické pracovníky. Zaměření na specifickou prevenci vypovídá, že se program věnuje výhradně řešení šikany, a to prostřednictvím specifické primární prevence a prevence sekundární.

Je nedílnou součástí Preventivního programu školy. Slouží k vytvoření prostředí, které je bezpečné, respektující i spolupracující a poskytuje potřebnou pomoc. Zaměřuje se zejména na prevenci šikany a kyberšikany a nabízí postupy při řešení šikanování. Šikanování je mimořádně nebezpečná forma násilí, která ohrožuje výchovné a vzdělávací cíle školy. Při výskytu šikanování dochází ke ztrátě pocitu bezpečí žáků, a tím je narušen harmonický rozvoj osobnosti a efektivní výuka.

Prevencí násilí a šikanování je podpora tvorby pozitivních vzájemných vztahů mezi žáky i mezi žáky a pedagogy. Pro včasné zachycení šikanování v prvopočátku je důležité, aby se pedagogové, žáci i zákonní zástupci naučili rozpoznat varovné (nepřímé) projevy šikanování a ty byly potlačeny dříve, než dojde k jejich dalšímu rozvoji. Školní metodik prevence spolupracuje s metodikem prevence v PPP a dalšími subjekty, které se touto problematikou zabývají. Tento dokument je otevřený, bude upravován a doplňován dle platné legislativy, pokynů MŠMT a aktuální situace na škole.

2. Charakteristika šikany

Šikana je agresivní chování ze strany žáka/skupiny žáků vůči žákovi nebo skupině žáků či učiteli, které se opakuje (nikoli nutně) a je založeno na vědomé, záměrné, úmyslné a obvykle skryté snaze ublížit fyzicky, emocionálně, sociálně (v případě šikany učitele také profesionálně). Šikana je dále charakteristická nepoměrem sil, bezmocností oběti, nepříjemností útoku pro oběť a samoúčelností agrese.

Podoby šikany:

- **Přímá šikana** může mít podobu fyzickou (např. bití, plivání, tahání za vlasy), verbální (např. vulgární nadávky, zraňující komentáře k rase, národnosti, etnicitě, náboženství nebo sexualitě, výhrůžky, násilné a manipulativní příkazy); nebo neverbální (např. urážlivá gesta a zvuky, používání zastrašujících nebo výhružných výrazů ve tváři, nebo v řeči těla, záměrné ničení/schovávání/kradení věcí nebo učebních pomůcek).
- **Nepřímá šikana** má za cíl způsobit emocionální a psychologické utrpení a poškodit sociální status oběti. Tato šikana je vykonávána způsobem, kdy útočník působí bolest tak, aby to vypadalo, že žádný takový záměr ve skutečnosti nemá. Hlavní agresor k útoku často využívá prostředníka, neútočí přímo. Nepřímá šikana je většinou nefyzická, nicméně v některých případech může být také třetí strana manipulována do situace, kdy má zapříčinit fyzické ublížení. Nefyzické formy nepřímé šikany pak mohou zahrnovat záměrnou ignoraci nebo izolování žáka nebo učitele rozšiřování zákeřných pomluv a lží, neoprávněná nařčení ze sexuálního obtěžování nebo nespravedlivého hodnocení (u učitele), ničení pověsti a reputace, ponižování před ostatními žáky i pedagogy, nepříjemné sexuální provokace.

  Převládající znak šikany – bezmocnost oběti.

Šikana a škádlení

Škádlení – legrace nejen pro mě, ale i pro mého kamaráda (spolužáka). Když však vidím, že to jako legraci nebere, tak si svou chybu uvědomím a omluvím se mu.

Šikana – cílem agresora je druhému ublížit, chce ho ranit a má z toho radost. Nejenom, že se druhému neomluví, ale své chování opakuje a násilí stupňuje.

Rozhodnutí, že se nejedná o škádlení, ale o šikanu je velmi důležité nejen pro nápravu situace. Hranice mezi škádlením a šikanováním nebo agresí, bývá často nezřetelná. Za šikanování se u žáků nepovažuje škádlení nebo agrese, které nemá znaky šikanování. Jedním z prvků, jak rozlišit škádlení je, že žák se mu dokáže bránit a opětuje ho, případně ho zvládne sám zastavit. V okamžiku, kdy se žák neumí nebo nemůže bránit, cítí se bezmocný, a přesto škádlení nebo agrese pokračuje, pak toto jednání přerůstá v šikanování. Podobně, jedná-li se o šikanu učitele žáky. Pak šikana není nerespektování pokynů a zlobení ze strany žáků, které postrádá znaky šikany. V šikanu přerůstá, stane-li se vědomým, úmyslným, záměrným a učitel cítí, že není v jeho moci vše zastavit, cítí se bezmocně, ztrácí autoritu a role žák učitel se obrací.

Přímé a nepřímé varovné signály šikanování

Mezi **přímé signály** mohou patřit např.:

- posměšné poznámky na spolužáka, nadávky, kritika, ponižování, hrubé poznámky na jeho osobu;
- nátlak na žáka z hlediska financí (finanční nebo materiální dary agresorovi);
- fyzické napadání oběti (strkání, kopání, rvačky apod.)

Oběť se brání podrážděně až agresivně, odmlouvá svému okolí – učitelům, zákonným zástupcům atd.

Mezi nepřímé varovné signály mohou patřit např.:

- žák se straní kolektivu, spolužáci o něj nejeví zájem, nemá kamarády;
- o přestávkách vyhledává blízkost učitelů;
- stává se uzavřeným, jeho školní prospěch se může náhle a nevysvětlitelně zhoršovat;
- jeho věci mohou být poškozené, rozházené, může opakovaně věci postrádat;
- poškození, ztrátu věcí nedokáže nebo nechce vysvětlit

3. Charakteristika kyberšikany

Kyberšikana je takové jednání ve virtuálním prostředí, jehož účelem je poškodit druhou osobu. Stejně jako u šikany se jedná o úmyslné jednání útočníka. Provedení útoků a jejich povaha určuje závažnost.

Podoby kyberšikany:

- založení falešného profilu oběti (žáka, učitele) s dehonestujícími informacemi
- prezentace ponižujících videí, zraňujících a urážlivých komentářů, rozesílání vulgárních urážlivých informací žáka či příslušníků jeho rodiny nebo učitele na různých internetových portálech (např. youtube, facebook, instagram, apod.)

Kyberšikana může být doplňkem klasické přímé a nepřímé šikany. Je tedy důležité prověřit souvislost s klasickou šikanou.

Rozdíl mezi šikanou a kyberšikanou:

Klasická šikana se může projevovat fyzickými i psychickými útoky, kyberšikana se odehrává v rovině psychické. Agrese se odehrává ve virtuálním světě (zneužitím informačních komunikačních technologií – ICT). Útoky mohou být intenzivnější. Obětí se může stát kdokoli, kdekoliv a kdykoliv (stačí připojení k internetu).
Další rozdíl mezi šikanou a kyberšikanou je identita agresora. Při kyberšikaně je skryta (např. použití přezdívky).

Nevhodné postupy při řešení šikany:

- přehlížení, bagatelizování agresivního chování;
- odkázání oběti, aby situaci řešila sama;
- veřejné řešení situace – zjišťování informací od spolužáků;
- vedení rozhovoru s obětí šikany před ostatními žáky;
- vedení rozhovoru s obětí a agresorem společně

Signály, kterých by si měli všímat zákonní zástupci:

- za dítětem nechodí domů kamarádi, ani o žádných doma nemluví a netráví s nimi volný čas;
- nechodí k jinému dítěti na návštěvu;
- nechuť dítěte jít do školy (zvlášť, když předtím mělo školu rádo), odkládá odchod do školy, je na něm vidět i strach;
- ztrácí zájem o učení a schopnost soustředění;
- bývá doma smutné, má nevysvětlitelné výkyvy nálad;
- odmítá se svěřit s tím, co ho trápí;
- žádá opakovaně o finance bez udání důvodu nebo uvádí nevěrohodné důvody;
- stěžuje si na bolesti hlavy, neurčité bolesti břicha nebo dokonce trpí nevolnostmi po ránu, snaží se zůstat doma – vyhýbá se školní docházce

4. Školní program proti šikanování – hlavní části

4.1. Zmapování situace

4.1.1 Analýza

Vycházíme ze zkušeností pedagogů, především třídních učitelů, rozhovorů s dětmi, monitorování vztahů mezi žáky ve výuce, při školních i mimoškolních aktivitách, případně (dle potřeby) anonymních dotazníků.
Všechna šetření jsou vyhodnocena a jsou z nich vyvozeny odpovídající závěry.
S třídními kolektivy je pracováno i v rámci adaptačních kurzů, výletů a exkurzí nebo mezitřídních kurzů (např. zahraniční zájezdy, sportovně turistický kurz apod.).
Aktivně jsou vykonávány dohledy nad žáky, zvýšená pozornost je věnována rizikovým místům (WC, šatny, zavřeným dveřím u třídy o přestávce atd.).

4.1.2 Evaluace

Každý program vyžaduje zpětnou vazbu, která ověří jeho funkčnost a efektivitu.
Realizace: otevřené diskuse s žáky, rozhovory s pedagogy, rozhovory se zákonnými zástupci, dotazníky, vyhodnocení šetřených jevů, udělení kázeňských opatření,

monitoring účinnosti jednání se zákonnými zástupci žáků, preventivní strategie tříd, vyhodnocení intervencí a mapování třídních kolektivů

4.2. Motivování pedagogů pro změnu

Motivace vychází z teoretických znalostí problematiky šikany, její prevence a fakt, že v počátečních fázích se šikana dle odborníků vyskytuje na všech školách. Klíčovým momentem je, aby učitelé výskyt šikany nejen neodmítali, ale aby ho ani nevnímali jako své osobní selhání.

Úkoly: všichni pedagogičtí pracovníci školy se seznámí s přímými a nepřímými signály šikanování a rozdílem mezi šikanováním a tzv. škádlením

4.3. Společné vzdělávání všech pedagogů

Škola zajišťuje podporu a rozvoj pedagogů v podobě dalšího vzdělávání a podporuje začínající pedagogy zajištěním uvádějících učitelů.

Plán dalšího vzdělávání pedagogů zahrnuje školení pedagogů – ve zvýšené míře pracovníků pověřených řešením šikany (školní metodici prevence a výchovní poradci) a třídních učitelů (především v prevenci šikanování, v oblasti komunikace, řešení konfliktů, interakci mezi učitelem a žákem, v diagnostice klimatu školní třídy, v ovlivňování postojů žáků v přijímání různosti, v podpoře osobnostně-sociálního rozvoje žáků, v tvorbě pravidel třídy a hodnocení jejich dodržování), průběžné doplňování knihovny odbornými publikacemi.

Úkoly: předávání informací – pravidelně na poradách i průběžně – dle aktuální situace se při nevhodném chování žáků a narušení vztahů v kolektivu řídíme krizovým plánem

4.4. Užší realizační tým

- tvoří ředitel školy, výchovní poradci a školní metodici prevence + třídní učitel nebo vyučující, který zjistil podezřelé okolnosti signalizující rizikové chování jednotlivce nebo kolektivu
- vyšetření a kázeňský postih – odpovídá ředitel školy
- práce s jedincem či třídou – odpovídá třídní učitel
- preventivní aktivity – odpovídají školní metodici prevence příp. výchovní poradci

4.5. Společný postup při řešení

4.5.1. Šikanování

Ve škole usilujeme o včasné odhalení šikany, proto se snažíme o funkční vzájemnou komunikaci mezi pedagogy o signálech, výskytu porušení pravidel, nebo jiných rizikových faktorech tak, aby byl třídní učitel vždy včas informován o tom, jaká atmosféra je v jeho třídě. Současně má škola nastaven pravidelný monitoring varovných signálů výskytu šikany a využívá k němu adekvátní nástroje.

4.5.1.1. Scénář pro řešení lehčí formy šikany

- odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy;
- rozhovor s informátory a oběťmi;
- nalezení vhodných svědků;
- individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků, hrubou chybou je konfrontace oběti s agresory);

- ochrana oběti - předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru:

a) rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření)

b) rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku);

- realizace vhodné metody:

a) metoda usmíření;

b) metoda vnějšího nátlaku (výchovná komise s agresorem a jeho zákonnými zástupci);

- třídnická hodina: oznámení potrestání agresorů
- rozhovor se zákonnými zástupci oběti;
- práce s celou třídou;
- třídní schůzka (dle potřeby)

4.5.1.2. Základní scénář pro řešení brutální šikany v počátečním stadiu

- odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany;
- rozhovor s informátory a oběťmi;
- nalezení vhodných svědků (ve spolupráci s informátory a oběťmi vytipujeme členy skupiny, kteří budou pravdivě vypovídat: žáci, kteří s obětí kamarádí, sympatizují, nebo ji alespoň neodmítají, žáci nezávislí na agresorech, kteří nepřijímají normy šikanování);
- individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků, hrubou chybou je konfrontace oběti s agresory, rozhovory organizujeme tak, aby o nich druzí nevěděli – bezpečnost svědků, hledáme odpovědi na otázky co, kdy, kde a jak se stalo) - **vždy provést písemný zápis z těchto rozhovorů**;
- ochrana oběti;
- do doby, než se vše vyřeší – zajistit zvýšený dozor, zorganizování bezpečných příchodů a odchodů dítěte do a ze školy, v závažném případě ponechat doma;
- předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru:

  a) rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření);

  b) rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku)
- realizace vhodné metody:

  a) metoda usmíření: místo donucení k vnější poslušnosti se sleduje vnitřní proměna vztahů mezi obětí a agresory; je akcentováno řešení problému, tedy rozmrznutí agresivního postoje, domluva, usmíření mezi aktéry šikanování; nastupuje řízené, společné hledání nápravy místo trestu; usmíření lze zpečetit dobrovolným odčiněním škod, které je přijatelné pro všechny;

  b) metoda vnějšího nátlaku: výchovný pohovor, výchovná komise
- záměrem je přinutit trestem a strachem viníky k zastavení agresivního chování a k dodržování oficiálních norem; individuální nebo komisionální pohovor, kde se rozhoduje o udělení výchovného opatření;

- výchovná komise – škola má k dispozici pro zastavení násilí agresorů běžná, ale i mimořádná opatření: výchovná opatření (napomenutí, důtka třídního učitele, důtka ředitele, snížený stupeň z chování);
- třídnická hodina
  a) efekt metody usmíření;
  b) oznámení potrestání agresorů
- rozhovor se zákonnými zástupci oběti: jsou podány informace o zjištěních a závěrech školy, domluvení dalších opatření;
- třídní schůzka (dle potřeby): informovat zákonné zástupce, že ve třídě byla šikana, kterou škola řešila; u metody usmíření možno na pravidelné schůzce, u pokročilé šikany – schůzka mimořádná;
- práce s celou třídou: systematicky a trvale budovat kamarádské a bezpečné vztahy v celé třídě; ke změně vztahů ve třídě možno využít spolupráci s profesionály ze školských poradenských zařízení (PPP, SVP apod.); nutností je dodržovat stanovená pravidla

4.5.1.3. Základní krizový scénář pro řešení výbuchu pokročilé šikany

A. První (alarmující) kroky pomoci

1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany;
2. bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí

B. Příprava podmínek pro vyšetřování

1. zalarmování pedagogů a informování vedení školy;
2. zabránění domluvě na křivé výpovědi (jednotlivce/skupiny);
3. pokračující pomoc oběti (dle potřeby přivolání lékaře);
4. oznámení na Policii ČR, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace zákonným zástupcům

C. Vyšetřování

1. rozhovor s obětí a informátory;
2. nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků;
3. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky;
4. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory - není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi)

D. Léčba

metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny

4.6. Primární prevence ve třídách

Ve třídě jsou nastavena třídní pravidla, která nenahrazují ani nezdvojují školní řád. Ideální je, pokud se na tvorbě třídních pravidel a na kontrole jejich dodržování podílejí spolu s pedagogem (nejlépe třídním učitelem) do značné míry samotní žáci.

Třídní učitel sleduje vztahy ve třídě, podílí se na rozvoji pozitivních vztahů mezi žáky a na zlepšení třídního klimatu, úzce spolupracuje se zákonnými zástupci a snaží se neprodleně řešit jak kázeňské přestupky dětí, tak jejich problémy osobní.

Žáci jsou poučeni o tom, co je a co není šikana, na koho se mají obrátit, mají-li na šikanu podezření (třídní učitel, školní metodici prevence, výchovní poradci, vedení školy, dohled na chodbách).

4.7. Primární prevence ve výuce

Témata prevence šikanování jsou součástí jednotlivých předmětů (např. prvouka, výchova k občanství, tělesná výchova…). Učitelé se soustřeďují na rozvíjení pozitivních vztahů mezi žáky, na budování třídních kolektivů, posílení právního vědomí, pracují s pravidly třídy a dynamikou třídního kolektivu, spoluvytvářejí bezpečné prostředí školy.

4.8. Primární prevence ve školních i mimoškolních programech mimo vyučování

Škola provádí prevenci i o přestávkách a při všech činnostech organizovaných školou (exkurze, výlety, vycházky, kroužky, školní družina). Škola každoročně nabízí svým žákům volnočasové aktivity (zájmové útvary).

4.9. Ochranný režim (školní řád, dohledy učitelů)

Školní řád stanoví pravidla chování ve škole, zakazuje násilí žáků vůči spolužákům, pracovníkům školy a současně stanoví výchovná opatření (kázeňský postih).

4.10. Spolupráce se zákonnými zástupci

Zákonní zástupci jsou informováni o prevenci a řešení šikany ve škole (viz Preventivní program školy), např. na webových stránkách, při třídních schůzkách. Škola může zákonným zástupcům nabídnout i odborné letáky a kontakty na příslušná odborná pracoviště.
Zákonní zástupci mají možnost individuální konzultace se všemi pedagogickými pracovníky školy včetně výchovných poradců, metodiků prevence po vzájemné dohodě.
Zástupci z řad zákonných zástupců se mohou stát členy Školské rady a mohou se
tak podílet na činnosti školy.

V případě žádosti zákonných zástupců o pomoc ohledně šikany svého dítěte:

- nereagujeme obranně a nedůvěřivě;
- nevyjadřujeme pochybnosti;
- nechápeme prosbu zákonných zástupců jako stížnost;
- nezlehčuje situaci tvrzením, že jejich dítě provokovalo, nebo že se jednalo jenom o škádlení atd.;
- zákonné zástupce v klidu vyslechneme;
- necháme je vymluvit;
- nepoučujeme;
- aktivně naslouchámе;
- je-li potřeba, doptáme se na důležité informace;
- podezření nebo tvrzení zákonných zástupců, že je jejich dítě šikanováno, nikdy podceňujeme a vždy je důkladně a diskrétně prošetříme

4.11. Školní poradenské pracoviště

Poskytuje poradenské služby individuální, skupinové a komunitní, a to jak žákům, tak i zákonným zástupcům a pedagogům. Školní poradenské pracoviště tvoří: ředitel školy, výchovní poradci, školní metodici prevence, speciální pedagog.

Jména a kontakty jsou k dispozici na webových stránkách školy.

4.12. Spolupráce se specializovanými zařízeními

Škola spolupracuje se specializovanými pracovišti dle aktuální situace a dle potřeb.
V resortu školství: s PPP (pedagogicko-psychologická poradna), se SPC (speciálně pedagogické centrum)
V resortu sociální péče: s OSPODem (oddělení péče o rodinu a děti)
Případně s neziskovými organizacemi specializujícími se na prevenci a řešení šikany.

Pokud dojde k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu, ředitel školy oznámí tuto skutečnost na Policii ČR. Ředitel školy oznámí orgánu sociálně právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka.

Pokud žák spáchá trestný čin, popř. opakovaně páchá přestupky, ředitel školy zahájí spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu.

Mezi nejdůležitější partnery naší školy patří:

Oddělení sociálně právní ochrany dětí Městského úřadu Brandýs n. L.-Stará Boleslav, vedoucí oddělení sociálně právní ochrany dětí: Jan Vaněk, Dis., telefon: 326 653 802, mobil: 778 767 948, e-mail: jan.vanek@brandysko.cz

Pedagogicko-psychologická poradna pro Prahu-východ, Sportovní 846/22, 101 00 Praha 10 – Vršovice

4.13. Vztahy se školami v okolí

Jako mimoškolní šikana se označuje násilí, které se děje mimo areál školy, nicméně má významný vztah ke škole. Z tohoto titulu může být škola vtažena do řešení případu, a její postup musí být více či méně nestandardní. Může jít například o případy, kdy agresoři a oběti jsou z jiných škol nebo parta násilníků z jedné školy systematicky terorizuje děti na sídlišti. V takovém případě je zapotřebí navázat spolupráci s vedením školy, odkud tito protagonisté šikanování jsou. Významnou úlohu zde hraje spolupráce se sociálními kurátory a PČR.

Komunikace mezi školami je průběžná, dle potřeby probíhá vzájemné informování o možnostech spolupráce a sjednocení postupu při řešení mimoškolní šikany.

ZÁKLADNÍ ŠKOLY:
Základní škola Stará Boleslav, Jungmannova 164; tel. 326 911 188; ředitelka školy e-mail: iva.moualhi@zsstaraboleslav.cz
Základní škola Na Výsluní, Kostelecká 1750, Brandýs nad Labem-Stará Boleslav,
tel. 326 906 096; ředitel školy e-mail: jan.pribyl@zsnavysluni.cz
Základní škola, Brandýs nad Labem–Stará Boleslav, příspěvková organizace; Školní 291/6, 250 00 Stará Boleslav; tel. 326 911 489; e-mail: reditelna@zssbol.cz

PŘÍLOHA č. 3: **STRATEGIE PŘEDCHÁZENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI**

Strategie předcházení školní neúspěšnosti vychází z vyhlášky č. 27/2016 Sb.

S žáky ohroženými školní neúspěšností můžou pracovat výchovní poradci, školní metodici prevence a kterýkoli pedagogický pracovník. Ve spolupráci s třídními učiteli a vyučujícími jednotlivých předmětů zajišťuje žákům s SPU poskytování doporučených podpůrných opatření. Třídní učitelé vyhodnocují prospěch žáků ve třídě, u neprospívajících zjišťují příčinu neúspěchu. Vyhodnocují příčinu zhoršení prospěchu a v případě potřeby je vypracován Plán pedagogické podpory.

Neúspěchem ve škole mohou být ohroženy:

- děti se speciálně vzdělávacími potřebami;
- děti, které nastoupily do školy;
- žáci při přestupu z 1. na 2. stupeň ZŠ;
- žáci, kteří přešli z jiné ZŠ;
- žáci, kteří jsou nemocní a mají dlouhodobou absenci;
- žáci, u kterých nastala změna rodinné situace;
- žáci, kteří neovládají český jazyk jako rodný jazyk a nástroj výuky

Neúspěch ve škole se může projevit neprospěchem, závadovým chováním – porušováním školního řádu, záškoláctvím, problematickým postavením v třídním kolektivu. Na pedagogické radě školy je vyhodnocována situace ve vzdělávání žáků ohrožených školním neúspěchem a všichni jsou s ní seznámeni.

V případě zhoršení školního prospěchu jsou neprodleně informováni rodiče prostřednictvím třídních učitelů. Výchovný poradce spolu s třídním učitelem a vyučujícím daného předmětu projedná na schůzce ve škole se zákonnými zástupci neprospívajícího žáka jeho studijní výsledky a navrhne možnosti řešení. V případě potřeby či zájmu je nabídnuto neprospívajícímu žákovi a jeho zákonným zástupcům zprostředkování spolupráce s odborníky z PPP a SPC.

Úspěšnost ve škole je podmíněna mnoha faktory. Úspěch žáka ve škole nezávisí jenom na jeho schopnostech, ale i na jeho sebehodnocení a míře sebedůvěry.

Problémy žáka ve vyučovací hodině

- nerozumí výkladu;
- neumí pracovat s učebnicemi a jinými texty;
- nestíhá zapisovat podle výkladu;
- nedokáže určit, co je podstatné;
- neumí se soustředit

Problémy s domácí přípravou

K problémům s domácí přípravou vede nejčastěji:

- slabá vůle (nedokáže se přinutit k domácí přípravě);
- nedostatek návyků pro samostudium (neumí vybrat důležité, učí se zpaměti bez pochopení látky, nezvládá větší celky, nemá vytvořený systém učení);
- neví, kdy se učit, aby učení bylo efektivní;
- problémy komunikace s vyučujícím;
- strach z vyučujícího;
- obava sdělit, že něčemu nerozumí;
- neznalost pravidel konzultací s vyučujícím problémového předmětu;
- nejeví zájem o výuku, v hodině nepracuje, nechce pracovat a rozptyluje svoje spolužáky – odmítá nabízenou pomoc vyučujících

Ostatní problémy negativně ovlivňující studium

- dlouhodobé zdravotní problémy;
- změna bydliště, dojíždění;
- problémy v rodině (rozchod rodičů, úmrtí jednoho z rodičů, špatná ekonomická situace rodiny);
- stres z neprospěchu;
- útěky před problémy;
- problémy v sociálním prostředí vrstevníků

Formy práce s neúspěšnými žáky

Pro úspěšnost programu jsou podstatné především formy a metody práce využívané učitelem, ke kterým zejména patří:

- snažíme se problém zachytit co nejdříve a odhalit příčiny neúspěšnosti;
- úzce spolupracujeme s PPP, SPC a zákonnými zástupci;
- doporučujeme zákonným zástupcům případná odborná vyšetření;
- uplatňujeme individuální přístup k žákům, respektujeme jejich individuální tempo a posilujeme motivaci žáků;
- nabízíme žákům individuální konzultace po vyučování nebo před vyučováním, možnost konzultací;
- pro zjišťování úrovně vědomostí a dovedností žáků volíme takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka a posilují pozitivní motivaci;
- v hodnocení se zaměřujeme na pozitivní výkony žáka, a tím podporujeme jeho pozitivní motivaci k učení;
- v případě potřeby používání podpůrných pomůcek při samostatné práci – přehledy, tabulky, případně kalkulačky – dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu;
- jednostranně nezdůrazňujeme nedostatky a chyby žáka

Nástroje na koordinaci péče o žáky se SVP

Poskytování podpůrných opatření:

- **Plán pedagogické podpory**
    - vzniká z iniciativy učitele jednotlivých předmětů, může mít omezenou platnost nebo může být využíván po delší časové období, musí být pravidelně vyhodnocován, má ho u sebe vyučující, který PLPP tvořil

- **Individuální vzdělávací plán**
    - podpůrné opatření, které je vypracováno na základě doporučení Školského poradenského zařízení (dále jen ŠPZ)

- **Předmět speciálně pedagogické péče nebo pedagogická intervence**
    - zařazení žáka do skupiny jen na základě doporučení ŠPZ, náplň je dána v doporučení

- **Asistent pedagoga**
    - personální podpora je vždy daná doporučením ŠPZ

Vyučující jsou seznámeni se zprávou ze ŠPZ a jejich doporučeními pro daného žáka.

Předcházení školní neúspěšnosti žáků - způsoby pomoci v různých životních situacích:

Nástup žáka do školy

oblast prevence

- co nejdelší dobrá motivace – zažívání příjemných věcí a úspěchu;
- hodnocení žáků vzhledem k jejich osobnímu pokroku, nesrovnávat s nastavenou laťkou,
- každé dítě je na školu jinak připraveno;
- pokud dítě začne selhávat, je třeba co nejdříve zjistit, proč selhává a podpořit ho;
- komunikace se zákonnými zástupci

oblast intervence

- pokud dítě začne selhávat, je nutné upravit vyučovací metody;
- všechny postupy je vhodné vysvětlit zákonným zástupcům, aby mohli podobně přistupovat k dětem doma při přípravě na vyučování – zacílení na konkrétní problém;
- pokud ale dítě výrazně selhává – nutná konzultace se ŠPZ

Přestup žáka na druhý stupeň

- dopřát čas na adaptaci;
- komunikace mezi učiteli 1. a 2. stupně – předávání zkušeností

Změna školy

- změna školy znamená změnu školního vzdělávacího programu – soulad musí zajistit vyučující;
- neznamená to, že je povinností učitelů žáka vše doučit (za změnu školy je odpovědný zákonný zástupce), ale je vhodné žáka podpořit;
- komunikace učitel – zákonný zástupce – žák

Nemoc, zvýšená omluvená absence

- při dlouhodobé nemoci je třeba, aby zákonní zástupci zajistili a dohlédli na průběžné doplňování učiva, a tím ulehčili návrat žáka po nemoci do školy;
- sledovat absenci žáka – zda krátkodobé absence z důvodu návštěvy lékaře, nevolností, rodinných důvodů, nejsou pravidelné v době, kdy se píše písemná práce; kdy má být žák zkoušen; zda se nejedná o konkrétní dny v týdnu

Špatná sociální situace

- ohlídat, aby se dítě nestalo terčem posměchu;
- řešit problém se zákonnými zástupci;
- v případě přetrvávajících problémů kontaktovat příslušný OSPOD;
- nabídka spolupráce s neziskovými organizacemi

Závadové chování, záškoláctví

- porušení školního řádu nepřehlížet;
- pokud nepomůže prevence, závadové chování řešit v souladu se školním řádem;
- důsledné řešení zvýšené omluvené absence

PŘÍLOHA č. 4: **ZÁJMOVÉ ÚTVARY**

Zájmové útvary (ZÚ)– 1. stupeň 2025/2026

Název	Vyučující, kabinet, třída (kde vyučující najdete)	Ročníky	Kdy, kde probíhá výuka	Platba/pololetí
Výtvarné práce	**PhDr. Hana Zdražilová Kabinet 1. stupně Učebna č. 26**	1. – 5. max. 25 dětí	**Pondělí Učebna č. 26 14:00 – 15:00**	600,- Kč
Tvořivé díly	**PhDr. Hana Zdražilová Kabinet 1. stupně Učebna č. 26**	1. – 5. max. 25 dětí	**Čtvrtek Učebna č. 26 14:00 – 15:00**	600,- Kč
Keramika 1	**Mgr. Iveta Nováková Kabinet 1. stupně Učebna č. 23**	1. – 3. max. 12 dětí	**Úterý 1x za 14 dní sudý týden Učebna č. 6 14:00 – 15:30**	600,- Kč
Keramika 2	**Mgr. Alena Kotková Kabinet 1. stupně Učebna č. 6**	3. – 5. max. 12 dětí	**Úterý 1x za 14 dní lichý týden Učebna č. 6 14:00 – 15:30**	600,- Kč
Pěvecký sbor	**Doubravka Linhartová, dipl.um. Kabinet č. 31 Hudebna č. 11**	1. – 3.	**Pondělí Hudebna č. 11 14:00 – 15:00**	600,- Kč
Divadelní kroužek Větrník	**Mgr. Veronika Jakubová Kabinet č. 43**	2. – 5.	**Úterý Učebna č. 48 14:00 – 15:00**	600,- Kč
Basket	**Radka Šimonová Kabinet TV kontaktní osoba L. Prokopová**	1. – 5.	**Středa TV1 - hala 14:00 – 15:00**	600,- Kč
Taneční aerobic	**Mgr. Eva Kratochvílová DiS. Kabinet 1. stupně Učebna č. 25**	1. – 5.	**Středa 1x za 14 dní sudý týden TV2 - hala 14:00 – 15:00**	600,- Kč

Pohybové hry	**Ing. Jan Jirovský Kabinet TV**	1. – 5.	**Úterý TV3 - hala 15:15 – 16:15**	600,- Kč
Florbal	**Ing. Jan Jirovský Kabinet TV**	1. – 5.	**Středa TV - hala 15:00 – 17:00**	600,- Kč
Kroužek českého jazyka	**Mgr. Svitlana Makhno**	1. – 4.	**Středa Školní družina 7:00 – 7:45**	600,- Kč

Zájmové útvary (ZÚ)– 2. stupeň 2025/2026

Název	Vyučující, kabinet (kde vyučující najdete)	Ročníky	Kdy, kde probíhá výuka	Platba/pololetí
Pěvecký sbor	**Doubravka Linhartová, dipl.um. Kabinet č. 31**	4. – 9.	**Pondělí Hudebna č. 11 15:00 – 16:00**	600,- Kč
Kroužek českého jazyka	**Mgr. Svitlana Makhno**	5. – 9.	**Středa Učebna č. 49 14:00 – 14:45**	600,- Kč
Divadelní kroužek Větrník	**Mgr. Veronika Jakubová Kabinet č. 43**	6. – 9.	**Pondělí Učebna č. 48 14:00 – 15:00**	600,- Kč
Biologie, geologie	**Mgr. Petr Krejčík Mgr. Veronika Wolf Kabinet č. 37**	6. – 9.	**Středa Učebna č. 36 14:00 – 15:00**	600,- Kč

Zpracovaly:

- Mgr. Zuzana Lenská – školní metodik prevence
- Mgr. Jana Nepomucká – školní metodik prevence